

Politik Bilim

Niçin eleştiriyorum?

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Her ARGE desteği olumlu bir etki yaratabilir. Ama ülkenin destek politikasının odaklandığı somut hedefler yoksa, bu etkilerin vektörel toplamı sıfır olur.

Bu köşenin ilgi alanına giren konularda gördüğüm olumsuzlukları anlatmaya; aklım erdiğince de o olumsuzlukların üstesinden gelinebilmesi için yapılması gerekenleri açıklamaya çalışıyorum. Yazdıklarım katılmayan okuyucularım var. Üzerinde durduğum konuların başında bilim, teknoloji ve yenilik alanında ulusal bir strateji ve politikamızın olmaması geliyor. Oysa bazılarımız hiç de o kanıda değil.

Diyelim, bir arkadaşımız TÜBİTAK'ta çalışıyor. Dönüp diyor ki: “*Yahu muhterem, biz, **Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Plânı: 2005-2010**'u TÜBİTAK web sitesine süs olsun diye koymadık. O plân okunduğunda, ‘Vizyon 2023’le ilintili veya değil, sen beğenirsin veya beğenmezsin, ama en azından bizim uygulamaya çalıştığımız bir politikamız olduğu anlaşılır.*”

Ya da DPT’de çalışan bir arkadaşımız, her zaman olduğu gibi, diyebilir ki: “*Kalkınma Plânları ve Yıllık Programlar Türkiye için yapılmıyor mu? Bu belgelerde ülkenin ARGE ve yenilik yapma yeteneğini geliştirmek için ilgili kamu kurumlarınca uygulanacak onlarca önlem yer almıyor mu? Bu önlemlere bir bütün olarak bakıldığında ülkemizin bilim, teknoloji ve yenilik alanında izlediği bir politikası olduğu anlaşılıyor mu?*”

Onlar kendi pencerelerinden baktıklarında kendilerini haklı görebilirler. Sorun şurada: Gördükleri sâdece kendi kurumlarınca hazırlanmış belgelerin camdaki yansımaları... DPT penceresinden bakanın gördüğü, sekreteryaya görevini kendi kurumunun üstlendiği Yüksek Plânlama Kurulu’nun (YPK) onayından geçmiş plân ve programlar; ötekinin gördüğüyse, sekreterliğini TÜBİTAK’ın yaptığı Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu’nun (BTYK) onayından geçmiş kararların belgeleri...

Oysa, ülke açısından bakıldığında görülen, iki kurumun belgeleri arasındaki tutarsızlıktır. Birbirini tamamlaması gerekirken, köstekleyen iki kurum! Demek, **YPK’ya başkanlık yapan başbakan; BTYK’ya başkanlık yapan başbakana** söz geçiremiyor. [Yanlış okumadınız; her iki yüksek kurula da başbakan başkanlık ediyor.] Belgelerin hangisi uygulanıyor, hangisi uygulanmıyor; izleyeni, hesap soranı yok. Kaldı ki, gerekli eşgüdümün ve tutarlılığın sağlanamaması, bilim, teknoloji ve yenilik politikası için yaşamsal önemde olan diğer politika alanları için de geçerlidir. Şunları yazan, devletin 2006 Yılı Programı: “*Ülkemizin bilim ve teknoloji politikaları ile başta sanayi, eğitim, rekabet ve ihrâcât politikaları olmak üzere diğer politikalar arasındaki uyum ve eşgüdümün yeterli ölçüde sağlanamadığı görülmektedir...*” 2010 Yılı Programı da hâlâ “*bilim ve teknoloji alanında kurumlar arası işbirliğini ve koordinasyonunu sağlayacak; kurumların görev, yetki ve sorumluluklarını da tanımlayacak*” önlemlerden söz ediyor. Bu durumda, ülkenin **ulusal ölçekte uygulanan** bir bilim, teknoloji ve yenilik strateji ve politikası olduğu ileri sürülebilir mi?

Yazdıklarım, bazı bilim insanlarımız ve sanayi kuruluşlarımızdan da itirazlar oluyor. Gerekçeleri, AKP döneminde, ARGE için kesenin ağzının hiç görmedikleri kadar fazla açılmış olması... Bir hocamız, bu dönemde doktora öğrencileri için çok rahat burs sağlayabildiğini; başka bir hocamız destek istediği projelerinin artık geri çevrilmediğini; sanayicimiz de kendilerine, eskiye göre çok daha geniş imkânlar tanındığını söylüyor. Herkes kendi mikro penceresinden baktığında haklı... Evet, devlet AKP döneminde kesenin ağzını açtı; örneğin TÜBİTAK’a, destek programları için

önemli ölçüde para aktardı... O da, bilim ve teknolojiye herhangi bir ulusal öncelik gözetmeksizin, paranın dağıtımını yapıyor...

Bu dağıtımda 'gemisini kurtaran kaptan' kendisi için çizdiği rotada seyre devam ediyor; ama ülkenin bilim, teknoloji ve yenilikte nereye gittiği belli değil. Tanımlanmış ve ulusal çapta benimsenmiş bir hedefler bütünü ve bu bütüne ulaşmak için, kararlılıkla izlenen ulusal bir rota yoksa, ülke dediğimiz o koca geminin varacağı bir liman da yok demektir. Gemisini kurtardığını düşünen kaptan nereye varır, bilemem.

CBT. 23 Temmuz 2010